

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom 4. októbra 2007 v Bratislave, v trestnej veci obžalovaného **Ing. J. J. a spol.**, pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 3 písm. a/, ods. 5 Tr. zák. (zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov), o odvolaniach krajského prokurátora v Žiline a obžalovaných Ing. J. J., Ing. A. P., Ing. M. T. a Mgr. Ľ. J. – syna obžalovaného Ing. J. J., proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. novembra 2006, sp. zn. 3 T 5/04, rozhodol

t a k t o :

Podľa § 258 ods. 1 písm. b/, písm. c/, písm. d/ Tr. por. (zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov) napadnutý rozsudok **sa z r u š u j e** v celom rozsahu.

Podľa § 260 Tr. por. vec **sa v r a c i a** prokurátorovi na došetrenie.

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Krajského súdu v Žiline ako súdu prvého stupňa z 28. novembra 2006, sp. zn. 3 T 5/04, boli obžalovaní Ing. J. J., Ing. A. P. a Ing. M.

T. uznaní za vinných zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 3 písm. a/, ods. 5 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

po vzájomnej dohode a rozdelení si úloh v úmysle na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatiť postupovali tak, že obžalovaný Ing. J. J. listom zo dňa 9. marca 1999 v mene S., pobočka L., vyzval S.. R., prostredníctvom jej zástupcu A. I. B., na uhradenie čiastky 9 787 691 Sk z dojednaného neživotného poistenia za škodový priebeh poistných udalostí v roku 1998 (tzv. malusu), pričom vo výzve úmyselne uviedol číslo účtu S.. pobočka L. č. 19-430-342/0200, na ktorý sa sústreďovali platby klientov za životné poistenie; následne po tom, čo 7. apríla 1999 S. R. túto čiastku v plnej výške na uvedený účet uhradila, obžalovaní Ing. M. T. a Ing. A. P. zabezpečili podpisy 10 osôb na tlačivách zmlúv o životnom poistení č. 15S 39-612080 až 39-612089 a splnomocneniach na zastupovanie pre firmu D. S. B. a odovzdali tieto doklady obžalovanému Ing. J., ktorý ako riaditeľ pobočky S.. v L. prikázal podriadeným pracovníčkam zmluvy priradiť k vyššie uvedenej platbe S.. R. a túto pomerne rozdeliť na účely úhrady poistného za jednotlivé zmluvy a vyplniť všetky potrebné údaje v textoch zmlúv, pričom v júni 1999 obžalovaní Ing. T. a Ing. P. ďalej zabezpečili aj podpisy tých istých 10 osôb na výpovede jednotlivých poistných zmlúv, ktoré S. pobočka L. akceptovala a po odpočítaní tzv. „odbavného“ za úkony spojené s administráciou zmlúv poukázala dňa 2. júla 1999 zostávajúcu čiastku v úhrnnej výške 9 489 903 Sk na účet firmy D. S. B., odkiaľ v dňoch 14. júla a 23. júla 1999 obžalovaní Ing. T. a Ing. P. previedli do pokladne D. S. B. čiastku 9 400 000 Sk, ktorú ďalej použili presne nezisteným spôsobom, týmto konaním obžalovaní Ing. J. J., Ing. M. T. a Ing. A. P. spôsobili S. B. (t. č. Allianz S. B.) škodu vo výške 9 489 903 Sk.

Krajský súd za to obžalovanému Ing. J. J. uložil trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, na výkon ktorého tohto podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. zaradil do I. (prvej) nápravno výchovnej skupiny, obžalovanému Ing. A. P. uložil trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, na výkon ktorého tohto podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. zaradil do I. (prvej) nápravno výchovnej skupiny a obžalovanému Ing. M. T. uložil trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, na výkon ktorého tohto podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. zaradil do I. (prvej) nápravno výchovnej skupiny.

Proti rozsudku podali odvolania krajský prokurátor v Žiline a obžalovaní Ing. J. J., Ing. A. P., Ing. M. T. a Mgr. L. J. – syn obžalovaného Ing. J. J..

Prokurátor poukázal v písomnom odvolaní na to, že obžaloba bola podaná na skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 3 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. v znení zákona 248/94 Z. z., pričom krajský súd v napadnutom rozsudku kvalifikoval konanie obžalovaných s poukázaním na § 16 a § 89 ods. 13 Tr. zák. a na nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 570/2006 Z. z. ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 3 písm. a/, ods. 5 Tr. zák. v znení účinnom do 31. decembra 2005, pričom toto znenie už neobsahuje žiadne písmená, keďže novelou Trestného zákona č. 183/1999 s účinnosťou od 1. septembra 1999 prišlo v § 250 Tr. zák. k vloženiu nového odseku 3 a odseky 3 a 4 sa stali odsekmi 4 a 5 a teda vo výroku o vine obžalovaných je napadnutý rozsudok nezákonný. Vo výroku o vine neakceptoval krajský súd návrh prokurátora na uloženie, okrem trestu odňatia slobody, aj peňažného trestu u všetkých obžalovaných vo výške po 500 000 Sk a s týmto návrhom sa v napadnutom rozsudku ani nevysporiadal, keďže písomné vyhotovenie napadnutého rozsudku neobsahuje v tomto smere žiadne vysvetlenie. Z týchto dôvodov prokurátor žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vo vzťahu ku všetkým obžalovaným podľa § 258 ods. 1 písm. d/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu vo výroku o vine a podľa § 258 ods. 2 Tr. por. celý výrok o treste a vo veci rozhodol sám rozsudkom v súlade s dôvodmi odvolania.

Obžalovaný Ing. J. J. sám, ako aj prostredníctvom svojho obhajcu odôvodnil svoje odvolanie v podstate tak, že napadnutý rozsudok je nezákonný a vecne nesprávny preto, že skutok, ktorý je obžalovanému kladený za vinu nespáchal a toto mu nebolo v konaní ani preukázané, nakoľko mu nebolo preukázané úmyselné zavinenie, súd v odôvodnení nepoukázal ani na jeden listinný dôkaz a svedeckú výpoveď preukazujúcu účasť na spáchaní skutku obžalovaným. Obžalovaný konal v predmetnej veci štandardne a jeho činnosť bola súčasť bežných postupov pri VIP klientoch, svoju funkciu vykonával čestne a svedomito, pričom sám sa cíti byť poškodeným a uvedeným do omylu splnomocneným zástupcom S. V trestnom konaní došlo k neúplným skutkovým zisteniam týkajúcich sa vzniknutej škody s ohľadom na subjekt, ktorému mala byť škoda spôsobená, keďže z vykonaného

dokazovania vypláva, že do omylu mala byť uvedená S., ktorá sa ku škode nehľási, ale škoda mohla vzniknúť inému subjektu, a to S., ktorá sa k škode hlási. Nie je ani pravdou, že finančné prostriedky boli poukázané spoločnosti D. S. poisťovňou bez právneho dôvodu. Týmto dôvodom bola rámcová zmluva medzi touto spoločnosťou a poisťovňou, dodanie 10 osôb splnomocneným zástupcom S., odstúpenie od tejto zmluvy podpísané a doručené týmto splnomocneným zástupcom. Nie je ďalej jasné, ako krajský súd dospel k presvedčeniu, že obžalovaný Ing. J. nielenže vedel o tom, že zástupcovia S. sa chcú obohatiť na úkor zastúpeného tým, že budú preň dôležité skutočnosti zamlčovať, ale tento následok chcel spôsobiť. Krajský súd takisto nevyriešil otázku, koho mal obžalovaný uviesť do omylu, čo je podstatná okolnosť prípadu. Zároveň sa nepodarilo v konaní preukázať spoločné konanie obžalovaných, pričom obžalovanému Ing. J. nebola preukázaná ani motivácia spáchať skutok, úmysel obohatiť mu dokázaný nebol. Napadnutý rozsudok považuje obžalovaný za nesprávny z dôvodov, že absentuje materiálny znak trestného činu – nebezpečnosť konania obžalovaného pre spoločnosť, formálne znaky trestného činu – protiprávnosť konania, následok trestného činu predpokladaný skutkovou podstatou, príčinná súvislosť medzi konaním obžalovaného a následkom a zavinenie. S poukazom na uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 258 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie, resp. aby bol spod obžaloby oslobodený.

Obžalovaný Ing. A. P. sám aj spolu s obžalovaným Ing. M. T. prostredníctvom spoločného obhajcu odôvodnili odvolanie v podstate tým, že v celej veci ide iba o občianskoprávne, resp. obchodnoprávne záväzkové vzťahy a zo strany obžalovaných nedošlo k úmyselnému trestnému činu podvodu, pretože nespôsobili žiadnu škodu na cudzom majetku, nikoho svojím konaním neobohatili, ani neuviedli do omylu a neboli členmi organizovanej skupiny. Obžalovaní zabezpečovali pre obžalovaného Ing. J. len výpomoc so zadovážením 10 osôb, ktorí vypísali svoje osobné údaje na tlačivá 15S, aby obžalovaný Ing. J. mohol preukázať zvýšený záujem klientov S.. pobočka L., o životné poistenie, pričom obžalovaní boli ubezpečení, že tieto tlačivá nebudú žiadnym spôsobom zneužitú. Poistné zmluvy 15S č. 39-612080 až 39-612089 nemohli založiť poistný vzťah medzi S. a S. neboli platne uzavreté, a teda konanie obžalovaných spočívajúce v zabezpečení vypísania

hlavičiek 10 tlačív 15S nemohlo zapríčiniť poukázanie sumy jednorazového poistného v prospech spoločnosti D. S. Zmluvné formuláre 15S neboli prostriedkom spôsobilým uviesť do omylu žiadnu osobu a spôsobiť na majetku S.. škodu 9.489.903,- Sk. Z tohto vyplýva, že ak by pracovníci S.. postupovali pri plnení svojich pracovných povinností s odbornou starostlivosťou, nenastal by príčinný priebeh a následok, ktorý mal podľa krajského súdu vyplynúť z konania obžalovaných. Peňažné prostriedky, ktoré prišli na účet spoločnosti D. S. nepoužili obžalovaný pre svoju vlastnú potrebu, zostali zabezpečené v pokladni tejto spoločnosti a obžalovaný Ing. J. bol opakovane vyzývaný spolu so S. na poskytnutie súčinnosti pri ich vrátení. Spoločnosť D. S. vrátila sumu 9 489 903 Sk na účet Allianz – S., táto však túto platbu neprijala. Tieto peňažné prostriedky neboli teda použité nezisteným spôsobom, ako sa to konštatuje v napadnutom rozsudku. Nebolo preukázané, že obžalovaní uviedli do omylu S., pretože by to znamenalo uviesť do omylu štatutárny orgán alebo zástupcu spoločnosti, pričom štatutárnym zástupcom tejto spoločnosti pre pobočku v L. bol obžalovaný Ing. J., ktorý nemohol uviesť do omylu sám seba a teda nie je naplnený jeden z formálnych znakov skutkovej podstaty trestného činu podvodu. Záverom obžalovaní navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok podľa § 258 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. zrušil a vrátil vec na nové prejednanie a rozhodnutie.

V prospech obžalovaného Ing. J. J. podal písomné odvolanie jeho syn Mgr. Ľ. J., ktoré odôvodnil tým, že konanie obžalovaného Ing. J., žiaden jeho úkon, neobsahuje úmysel poškodiť S.. Priebeh celej poistnej operácie prebiehal štandardne, tak ako mnohokrát predtým a potom. Odpustenie malusu nebol nápad obžalovaného, s týmto prišli obžalovaní Ing. P. a Ing. T.. Obžalovaný Ing. J. nemal ani kompetenciu malus odpustiť, táto kompetencia patrila Ing. H., ktorý malus odpustil. S. sa zároveň zaviazala, že vo výške odpusteného malusu uzavrie životné poistenie pre svojich zamestnancov, následne S. uhradilo sumu zodpovedajúcu výške malusu na účet poisťovne na životné poistenie. To že 10 zamestnanci S. neboli jej zamestnancami, ale rodinnými príslušníkmi a priateľmi obžalovaných Ing. T. a Ing. P. nemohol obžalovaný Ing. J. vedieť, takáto povinnosť mu nevyplývala zo žiadneho právneho predpisu ani interného nariadenia. Po tom, čo bola doručená výpoveď poistného, poisťovňa odpočítala odbavné za predčasné ukončenie poistného vzťahu a zvyšok poslala bankovým prevodom na účet, ktorý

bol uvedený vo výpovedi. Skúmanie vlastníctva účtu nevyplýva zase zo žiadneho právneho predpisu a číslo účtu nie je verejne dostupná informácia. V rozpore so zákonom bolo to, že krajský súd ako poškodenú viedol poisťovňu aj napriek tomu, že táto s tým nesúhlasila. Keďže nie je poškodený, nemôže dôjsť ani k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu podvodu. Tak isto chýba obžalovanému motív, obžalovaný Ing. J. totiž nemal z celej záležitosti žiaden majetkový ani nemajetkový prospech. Proti logike je aj to, že ak obžalovaný konal za S., uviedol do omylu sám seba. Odvolateľ požiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky o preskúmanie veci a spravodlivé a zákonné rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací, na podklade podaných odvolaní preskúmal v intenciách § 254 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, prihliadajúc pritom i na chyby, ktoré neboli odvolaniami vytýkané a zistil, že vec nie je náležite objasnená a rozhodnutie súdu prvého stupňa je predčasné a teda nezákonné. Rozsudok krajského súdu zrušil v celom rozsahu najmä preto, že nebol náležite zistený skutkový stav, skutkové zistenia v napadnutom rozsudku sú neúplné a súd prvého stupňa sa nevyrovnal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie. Rozhodol sa vec vrátiť až do štádia prípravného konania, lebo v ňom pramenia chyby konania a nastolená požiadavka ďalšieho došetrenia sa týka vyšetrovacích úkonov, ktoré majú význam pre náležité objasnenie veci, bez ktorých nemožno spravodlivo vo veci rozhodnúť, a to takými dôkaznými prostriedkami, ktoré ľahšie môže zadovážiť orgán prípravného konania, než súd, pričom je predpoklad, že vrátením veci na došetrenie prokurátorovi sa jej vybavenie urýchli.

Na základe doteraz vykonaného dokazovania v prípravnom konaní, ako i pred súdom nemožno zatiaľ spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti urobiť taký záver, k akému sa dopracoval krajský súd, najmä v otázke zavinenia obžalovaných Ing. A. P. a Ing. M. T. a zistenia poškodenej organizácie.

Ako vyplýva z vykonaných dôkazov, suma peňazí s ktorou sa podľa skutkovej vety obžaloby manipulovalo, bola vlastníctvom SCP a.s. R. a na základe príslušného rozhodnutia S. Bratislava mala byť tejto poškodenej organizácii vrátená,

čo sa doposiaľ nestalo. Pričom je zrejmé, že SCP a.s. R. plnili už neexistujúcu pohľadávku S. B.. Nesprávnym určením poškodenej strany znemožnili orgány prípravného konania skutočnému poškodenému uplatniť si svoje zákonné práva od samého začiatku trestného stíhania. Tento nedostatok bude treba v došetrení odstrániť.

V tejto súvislosti bude nutné dôsledne preveriť čo, resp. kto spôsobil nedoručenie rozhodnutia o trvalom upustení od vymáhania malusu SCP a.s. R., (poštová kniha, kniha doručených a odoslaných zásielok, kuriér,... a pod.). Zadokumentovať postup, ako správne takéto dôležité rozhodnutia mala Slovenská sporiteľňa a.s. doručovať zmluvným stranám. Pokiaľ toto rozhodnutie však bolo doručené, preveriť, prečo SCP a.s. R. si neuplatnili vrátenie peňazí. V tejto trestnej veci stoja proti sebe tvrdenia obž. Ing. J. a obžalovaných Ing. P. a Ing. T., pričom treba konštatovať, že doposiaľ vykonané dôkazy skôr potvrdzujú výpovede obžalovaných Ing. P. a Ing. T.. Svedkyňa O. H. uviedla, že mala v kompetencii vyzývať klientov na úhradu malusu s uvedením príslušného čísla účtu Na príkaz obž. Ing. J. aj v tomto prípade, výzva obsahovala číslo účtu životného poistenia, hoci malus bol z neživotného poistenia. Malo ísť o krátky čas, preto platba mala ísť na účet neživotného poistenia. Nevedela sa vyjadriť prečo v tomto prípade sa tak nestalo. V došetrení preto bude potrebné bližšie objasniť a zadokumentovať predmetný príkaz obž. Ing. J..

Podľa vyjadrenia svedkyne, rozhodnutie o upustení od vymáhania pohľadávky by malo byť súčasťou spisu klienta. Pokiaľ išlo o významnejších klientov osobne to riešil obž. Ing. J..

Svedkyňa M. P. potvrdila, že obž. Ing. J. jej predložil tlačivá (10 poist. zmlúv 15S), na ktorých boli vypísané len mená a adresy poistencov a uložil jej, aby ich vypísala. Začiatok poistenia určil on. Pričom nešlo o obvyklý postup, lebo zmluva sa uzatvára za prítomnosti klienta. Tieto výpovede teda podporujú tvrdenia obž. Ing. P. a Ing. T..

Vykonaným dôkazom nezodpovedá zistenie orgánov činných v prípravnom konaní, ktoré nekriticky prevzal krajský súd, že predmetnú sumu peňazí (9 489 903 Sk) obžalovaní použili nezisteným spôsobom.

Z výpovede svedkov J. V. a J. K. je zrejmé, že predmetnú sumu, ktorú si predtým požičal od obžalovaných na požiadanie vrátil firme D. resp. J. V. (ktorý kúpil firmu D.) a J. V., na základe informácii od obžalovaných už pri kúpe firmy, ich následných intervencii, vrátil uvedenú sumu peňazí S.. Túto skutočnosť potvrdil aj svedok Ing. J. H. (riaditeľ odboru platieb). Podľa tohto svedka, keďže nevedeli, čo s peniazmi, na požiadanie ich vrátili, a to 25. júla 2003.

Pri správnom postupe, S. mala, keďže bola v tom čase v postavení poškodenej strany (aj keď nesprávne určenej orgánmi prípravného konania), zadržať tieto peniaze a vrátiť ich skutočnej poškodenej strane – SCP, a.s. R., resp. príslušné orgány prípravného konania mali tieto peniaze zaistiť na účely trestného konania a následne ich prevziať. Pokiaľ by pominul dôvod na ich zadržiavanie pre účely trestného konania, mali byť vrátené ich vlastníkovi, resp. tomu, kto má na ne nepochybné právo.

So zreteľom na skutočnosť, že S., ktorej bola vrátená celá suma peňazí (vyčíslená orgánmi prípravného konania) a to na podnet osôb, ktoré túto škodu mali spôsobiť, uvedenú sumu peňazí nezabezpečila a neuspokojila svoj nárok na náhradu škody (v tom čase bola označená, ako poškodená strana v trestnom konaní), ale sa jej zbavila, nemožno za toto konanie brať na zodpovednosť obžalovaných. Práve naopak, vrátenie celej predmetnej sumy a tým odstránenie vzniknutej škody je treba hodnotiť v prospech obžalovaných (pokiaľ im bude preukázané zavinenie k žalovanému skutku) a to minimálne v zmysle § 88 Tr. por.

Na liste – výpovedi poistných zmlúv, ktorý bol predmetom expertízneho skúmania (č.l. 511) nie je podacia pečiatka. V došetrení bude nutné zistiť a zadokumentovať kedy bola táto výpoveď doručená S. kto ju doručil, akým spôsobom (poštou, doporučene, obyčajne, osobne, kuriérom atď), kde je obálka, na ktorej pošte bola podaná, a pod. Zistiť, akým predpísaným spôsobom sa v S..

eviduje pošta, prijatie zásielky, ... ,či uvedená výpoveď bola zaevidovaná zvyčajným postupom, kto ju preberal, a ako s touto zásielkou bolo nakladané.

Až po vykonaní naznačených dôkazov, ako aj vysporiadaní sa so zistenými rozpormi, prípadne vykonaní ďalších dôkazov, ktorých vykonanie sa v priebehu došetrenia ukáže byť potrebné pre objasnenie veci, bude možné jednotlivito i súhrnne zhodnotiť zistené skutočnosti spolu s už známymi dôkazmi v zmysle § 2 ods. 6 Tr. por. a posúdiť hodnovernosť jednotlivých dôkazov, najmä tvrdení obžalovaných a rozhodnúť o miere ich zavinenia, resp. či konala a do akej miery pod vplyvom ďalších osôb.

Vrátenie veci na došetrenie prokurátorovi je odôvodnené okrem už skôr uvedeného aj tým, že nedostatky v skutkovom zistení majú svoj pôvod v neúplnom dokazovaní v prípravnom konaní, ktorým neboli objasnené základné skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o vine a nevine, resp. miere zavinenia jednotlivých obžalovaných.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade odvolaní zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil prokurátorovi na došetrenie podľa § 260 Tr. por.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 4. októbra 2007

JUDr. Štefan M i c h á l i k, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: